

Sămănătorul

Revistă Literară Săptămînală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. D. IOSIF, M. SADOVEANU, C. SANDU-ALDEA, ION SCURTU
PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI
PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

ADINA GR. OLĂNESCU. — Cugetări (Dintr'un manuscript postum).
ADRIANA GHEORGHIU-BUZOIANU. — Preludii (poezie).
ZAMFIR C. ARBURE. — Elementul inconștient în mișcările mul-
timei (III).

D. ANGHEL. — Fantasie (poezie).

I. BORCIA. — Dumnezeuirea (după Goethe).

AL. FILIPESCU. — Iubire nefericită (schită).

I. U. SORICU. — Înstrăinare (poezie) University Library Cluj

G. M. MURGOCI. — O aniversară pentru știința universală (Ca-
rolus Linnaeus).

G. V. BOTEZ-GORDON. — Samariteanca (traducere din Edmond
Rostand).

I. DRĂGĂNESCU. — Seceta (poezie).

I. SCURTU. — Cronică:

Elemente literare în Corpurile legiuitoare. — Dr. V. Găina : «Admisi-
bilitatea căsătoriei a doua a preoților». — «Convorbiri literare». — «Viața
românească». — Opere nouă ale d-lui I. L. Caragiale. — Un profesor danez
despre țărâimea noastră. — «L'Indépendance roumaine» despre soarta scrii-
torilor romîni în viață.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI

EXEMPLARUL :

În țară . . . 20 bani

În străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 10 lei

În străinătate . 12 ,

Routăți Literare

apărute în editura
institutului de arte

grafice și
editură

„**Minerva**”

București. — Bd. Acade-
miei 3, — Edgar-Quinet 4

M. Sadoveanu

**La noi,
în Viisoara**

Scrisori către un prieten

Prețul: Le 2.—

I. A. Bassarabescu

Vulturii

Schițe și nuvele

Prețul: Lei 1.50

Va apare în editura „Minerva”

Flacări

POEZII

de

Corneliu Moldovanu

Em. Gârleanu

**Cea d'întîi
Durere**

Prețul: Lei 1.50

M. Eminescu

Geniu Pustiu

— Roman inedit —
Ediția II-a

Prețul: Lei 2.—

V. Alecsandri

Teatru IV

Vol. V din opere complete

Prețul: Lei 1.50

N. IORGA

Prin Bulgaria la Constantinopol

Prețul: Lei 2.50

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul Academiei, 3,
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 10 lei
În străinătate 12 »

CUGETĂRI

DE ADINA GR. OLĂNESCU.

O patria mea! deschideți inima și brațele și nu te feri de a primi pe cei ce vin la tine; fiecare își va lua locul pe care-l merită: un popor stăpîn pe sineși, e stăpîn pe toți. Numai cel slugarnic va fi puzura încărcat, oricît vei încerca să-l aperi de consecințele înjosirii sale.

*

Speranța și amintirea sînt idealizările realității, de aceea sînt mai pline de farmec decît ea. Mulți știu să dorească ziua de mine și să regrete cea de erî, pușini știu să prețuiască cea de astăzi. Ca să prețuești ziua de astăzi la adevărata ei valoare, trebuie să-ți amintești de cea de erî și să prevezi pe cea de mine. Altfel prețuirea lipsește de etalon.

*

Ceia ce noi oamenii numim «dreptate», nu este poate de loc judecat astfel de Dumnezeu; căci, de privim în jurul nostru, ce vedem? Copii nevinovați suferind din boală sau din răutatea oamenilor chinuri grozave, ființe blinde și bune persecutate sau lovite de crude nenorociri, iar oameni vicleni și răi în culmea strălucirei. După judecata noastră toate aceste întîmplări ar fi «nedrepte». Putem oare conchide că Cel ce le permite este nedrept? Cred că ar fi mai adevărat și mai cuminte să pricepem că cumpăna noastră greșește, una din tăvile ei fiind afundată în lumea noastră, pe cînd cealaltă plutește în necunoscut.

*

Nici o dorință nu poate fi mai vie decît de a cunoaște adevărul, nici o fericire mai adînc decît de a-l fi aflat.

*

Filosofia vorbește o limbă nelămurită și fără tilc, care mă obosește și îmi pare a fi mai mult o încercare de grai, un gîngurit copilăresc decît o limbă adevărată.

*

Cetînd filosofii, nu știu ce mă miră mai mult: sau minunea ce au săvîrșit alcătuiind din nimic o limbă nouă, sau gravitatea puerilă cu

care întrebuițează cuvinte convenționale și stîngace pentru a cuprinde necuprinsul.

*
Între a dori și a voi încapе o lume întreagă.

*
În luptele vieței măi mult caracterul decît spiritul aduce succesul.

*
Ura este o temelie greșită pe care nimic trainic nu se poate ridica.

*
Cine disprețuiește pe toți arată că se crede vrednic de stimă, dar că se simte vrednic de dispreț.

*
Cînd un om a ajuns să se admire pe sine, ceasul greșalelor nu e departe.

*
Gustul și pipăitul, are nevoie de atingere; mirosul simte măi de parte; domeniul auzului este și măi întins; vederea merge până la cer; iar sufletul până la Dumnezeu.

*
Cum n-ar ține nenorociții la viață? Este singurul bun care le rămîne.

*
Depărtează orî-ce micime din sufletul său și nu veți cunoaște amărăciunea: dacă cine-va te-a mîhnit, ridică-ți inima măi sus până nu va măi putea nimeni s'o atingă.

*
Proverbul românesc zice: «fă binele și-l aruncă în mare.» Însă nu trebuie să-ți pară rău, nici că l-ai făcut și nici că l-ai aruncat în mare.

*
Romînii își zic unul altuia «frate»; dea Domnul ca și inimile să le fie de frate.

*
Voința unuî om singur poate face minunî: Ce n-ar putea îndeplini voința unuî întreg popor!

*
Spune-mî ce crezi; să-ți spuî ce cugești.

*
Mă mir cum ar putea un om să-și urmeze traiul zilnic, dacă ar crede în adevăr că totul se mărginește la viața de acum?

*
Trupul este partea cea trecătoare din mine; mintea este ceea ce pricepe; ea însă face tot parte din trup, căci boala o poate zdruncina și chiar nimici; inimă numesc partea cea simțitoare; ea este legătura între suflet și trup. Sufletul este eü; este scînteia cea neperitoare din ființa mea, ceea ce nici boala nici moartea nu distruge; sufletul imî

este ascuns, dar prin el aud eu șoaptele adevărului; din mine, el singur trăiește, căci singur n-are moartea în el, pe când trupul, mintea și inima mea sînt slabe și pieritoare.

*

Copilul este nevinovat? Nu! Inconștient? Iarăși nu, că se ascunde spre a face răul, ceea ce dovedește o conștiință. Copilul este amoral, iată adevărul.

*

Amoral este cine distinge binele de rău numai din instinct său de frică. De aceea educațiunea care se reazămă numai pe temerea pedepsei, este o dresare, nu o educațiune, căci lasă amoralitatea neturburată.

*

Decît să pleci firea copilului înaintea unei voințe despotice, mai bine lasă-l needucat și în voia naturei care de multeori-lămurește caracterele mai bine decît o poate face o autoritate tiranică.

*

În antichitate, părintele de familie avea o putere aproape nemărginită, pînă și dreptul de moarte asupra supușilor săi: nevastă, copii, sclavi; el era stăpînul absolut, dar tot de-odată și protectorul real al familiei sale, căci avea puțința de a impune voința sa. Dacă soția era aproape tot atît de dependentă de soț ca și copilul de părinte, în schimb, în lipsa tatălui său alături cu dînsul, mama se folosea de delegațiunea acelorași puteri și drepturi părintești: era supusă bărbatului ei, dar aceasta îi asigura respectul și ascultarea copiilor săi. Tot astfel și în privința servitorilor: cu condițiunea expresă de a umbla după voința stăpînului casei, soția putea obține o supunere oarbă de la sclavi săi. Legile noastre au originea lor în această stare de lucruri. Cu timpul însă, aceste legi au fost modificate și totdeauna în sensul micșorării puterii individuale; una cîte una, atribuțiunile capului de familie au trecut la stat: azi, tatăl nu mai are nici un fel de drept asupra servitorilor casei, și o putere redusă la minimum asupra copiilor lui. Nu mai poate decî asigura soției sale ceea ce nu poate căpăta nici dînsul prin propriile sale forțe. Decî, cînd soția abdică personalitatea sa, nu primește acum absolut nimic în schimbul acestui sacrificiū. Se cuvine, prin urmare, ca să dispară din legi toate dispozițiunile care restrîng capacitatea femeii căsătorite, ca fiind nedrepte. Iar echitatea cea mai elementară reclamă pentru soție dobîndirea acelorași drepturi pe care legea le asigură soțului, atîl în ce privește copiii, ca și în administrația stărei comune.

*

Nimic măi ridicol ca un «dandy» privit supt lumina intensă a soa-

relui de vară la cîmp. Îți pare un fenomen anormal, un ce care nu merită numele de om. Inșă de întilnești din întîmplare în aceleași cîmpii o șatră de țiganî de lae și de zărești între ei vre-o ființă femeiască, slufenie înnegrită, murdară și nerușinată, atunci nedomirirea te cuprinde și te întrebî uimit care din aceste două producțiuni ale mediului ambiant ar fi mai de temut pentru viitorul rasei umane? De este cel d'intiui caraghios, apoi cea de a doua este respingătoare. Iată cele două excese care amenință viața omenirei.

PRELUDIU

Orașul doarme. In albastru plutește secera Dianeî,
S'adună umbrele sfoase în preajma casei. E 'n spre seară;
Glicene cu mirosul dulce peste balcon alunecară
Și streajă albă de miresme ai ridicat în jur castanii.

Iar din trecut redeșteptată, romanța visurilor tale
Mi se ridică 'ncet pe buze în astă sară 'mbălsămată;
Mai stranie, mai dureroasă, mai dulce de cît altă dată
Se desfășoară melodia-î, peste grădini plutind agale.

In ăst amurg suav tu poate stai trist și singur, poate plîngi
Cu greul plîns fără de lacrimi ce frînge capul în pămînt;
Orî poate sufletul tău cîntă acelaș dor fără cuvînt
Cu dulce-omorîtoru-î farmec ce nu mai poți de mult să 'nvingi.

Și astă-zî mai tresare lira-ți cu dureroasă îmbătare,
Acum în preajma înfloritei și efemerei primăveri,
In mîndra ta melancolie; dar azi nimica nu mai cerî
Și cade 'n juru-ți, floare zmulșă, a dorului înfiripare.

Iar din trecut redeșteptată, romanța visurilor tale
Mi se ridică 'ncet pe buze, în astă seară 'n deosebî
Mai dulce de cît altă dată... De ce? — De ce să mai întrebî.
Coboară noaptea 'ncet și luna a rătăcit un sfert de cale.

ADRIANA GHEORGHIU-BUZOIANU.

ELEMENTUL INCONȘTIENT ÎN MIȘCARILE MULȚIMII

III.

În orice mulțime, adunată cu un scop anumit, între oamenii cari o compun, există totdeauna unele puncte de contact fie de un caracter pur *emoțional* (de pildă într'o mulțime de cască gură pe stradă), fie de un caracter *ideo-emoțional* (de pildă în ultima mișcare țărănească).

Între indivizii, cari formează o mulțime, pot exista cele mai adânci deosebiri din punctul de vedere al puterii intelectuale și morale, în modul de a privi lucrurile etc., dar, cu toate aceste deosebiri mari, alătura de ele există neapărat *un ce comun tuturor* — peripețiile vieții comune, cele trăite împreună într'o societate, într'o organizațiune socială. Și tocmai această *legătură socială* în mulțime, într'un mod neînălăturabil formează punctul culminant psihic, din următoarele cauze :

Mai întâiu, anumite interese generale sociale, fiind odată primite și oglindindu-se adânc în conștiința mulțimei, se imprimă mai viu și mai adânc în conștiința fie-cărui individ din acea mulțime. Al doilea, deosebirile individuale, care exclud posibilitatea unei înțelegeri reciproce, contrazicerile în păreri și în tendințe, care diferă de la individ la individ — și aș ocaziunea de a se manifesta într'o mișcare a mulțimii. Într'o adunare a mulțimii oamenii se întilnesc pe un teren comun tuturor, care i-a adunat pe toți supt imboldul problemei generale sociale. Ca exemplul cel mai ilustrator în acest caz ne poate servi d. P. P. Carp, ale cărui păreri în privința stărei mizerabile economice a țaranului român sînt perfect stabilite în legile propuse de d-sa, în discursurile sale de altă-dată, în cele scrise de d-sa ; și tot acelaș om de stat eminent, odată cuprins de mulțimea agrarienilor cu tendințele și aspirațiunile lor proprii, a pierdut întreaga sa individualitate și a devenit port-drapelul mulțimei agrarienilor noștri pămînteni și nepămînteni, renegînd părerile sale proprii, tendințele sale individuale. Supt *influența reciprocă psihică* a mulțimei agrarienilor, această individualitate originală s'a șters, și omul cunoscut nouă ca un om de stat original s'a transformat supt imboldul mulțimei într'un discipol fidel al tendințelor și aspirațiunilor medievale-orientale. Toată individualitatea sa originală a dispărut, odată ce el s'a întilnit pe un teren comun tuturor agrarienilor în mișcare.

O altă pildă și mai ilustrătoare : în recenta mișcare țărănească de

la noi, punctul de contact comun tuturor celor cari au format acea mulțime în mișcare, a fost următorul:

Ca stimul de un caracter *ideo-emoțional*, mulțimea țărănească în mișcarea sa a formulat tendințele și aspirațiunile sale ast-fel:

— În puterea căreia legi suflă vîntul, tună, plouă, vine iarnă, vară, se face ziua sau noapte? În virtutea unor legi ale naturii, zice țeranul nostru. Legea naturii are aceiași înrîurire și asupra omului. De ce omul doarme, mănîncă și bea? — în virtutea legii naturii, așezată de Dumnezeu de la începutul lumii, zice țeranul nostru, și apoi adaogă, în virtutea legii naturii, oamenii nu pot trăi, fără de a mîncea, fără a bea, fără a se odihni, și așisderea fără îmbrăcăminte, fără adăpost. Supuindu-se legii, așezate de Dumnezeu, omul vine în atingere cu interesele altor oameni; numai omul este întru cît-va scos din rînduială, căci omul poate dormi, fără a atinge interesele altora, poate să bea apă dintr'un puț, fără a jigni pe cine-va; dar restul — hrana, haina sa, lemne pentru a se încălzi inevitabil îl fac a se atinge de interesele altor oameni, și de aceia trebuie făcut ast-fel ca toți oamenii să poată trăi deopotrivă precum a așezat Dumnezeu legea pentru toți. Hrana omului din hrana lui se face, din bucate, ce a strîns dînsul după ce a arat și a semănat pămîntul, îmbrăcăminte sa se face din pielea și lina animalelor; toate acestea omul nu le poate dobîndi fără pămînt: pămînt pentru bucate, imasul pentru vite; de aci decurge pentru țeran dreptul natural al omului asupra pămîntului, iară pentru că omul are nevoie de a se încălzi iarna, la un adăpost, dreptul său asupra pădurei.

Aceasta este logica plugarului nostru de secole și din ea nu îl poate urni nimic în lume; logică, precum vedem lipsită de originalitate, de orî-ce; așa cugetă și plugarul irlandez, italian, german de la răsăritul Germaniei, rutean din Galiția, nipon din Japonia și hotentotul din Africa. Supt imboldul acestui stimulent *ideo-emoțional* s'a răscolat țărănimea noastră.

Dar am văzut cu mare mirare că în mișcarea țărănimii noastre au luat parte pe-alocurea și circiumarii și cheaburii satului. Cum se explică aceasta? Logica circiumarului și a cheaburului-țaran e alta, dînsul nu cugetă ca toți țărani, el are ideile sale proprii, tendințele și aspirațiunile contrare chestiei țărănești. Și cu toate aceste deosebiri de păreri, contactul cu mulțimea în mișcare a făcut pe circiumarul și cheaburul satului să cază supt *influența reciprocă psihică* și să îmbrățișeze tendința comună mulțimei în mișcare.

Cu circiumarul și cheaburul satului în acest caz s'a întîmplat același lucru care s'a întîmplat d-lui P. P. Carp în mișcarea agrarie-

nilor noștri. Și unul și altul au pierdut originalitatea lor individuală; odată cuprinși de mulțimea în mișcare, elementul inconștient deopotrivă i-a apucat în vârtejul său fatal. Circiumarul și cheaburul satului supt imboldul celor *trăite* în mijlocul țerănimii au găsit un punct de contact cu mulțimea și aceasta s'a întâmplat în momentul mișcării sociale; d. P. P. Carp asemenea, contrar tendințelor și aspirațiilor sale individuale, rezultatul lungilor studii și meditațiune, a găsit un punct de contact în mijlocul agrarienilor... și aceasta s'a întâmplat în momentul mișcării sociale a mulțimii.

Elementul inconștient în mișcarea mulțimii a nivelat individualitatea tuturor deopotrivă.

ZAMFIR C. ARBORE.

FANTASIE

MAESTRULUI CASTALDI.

*Stai notele-aruncate 'n vraf,
Că-i trist maestrul și visează,
Lung firele de telegraf
S'aud afară cum vibrează.*

*Vibrează cele șapte fire,
Cîntînd acelaș leit-motif,
Iar păseri mici vin să se 'nșire,
Ca notele pe-un portatif. —*

*Tot una cîte una, vine,
Și cu un aer de mister,
Înseamn' așa în note pline
Un început de cînt pe cer. —*

*Și-atunci maestrul inspirat
Bătînd măsură cu măsură,
Notează cîntu'naripat
Cetit pe-albastra partitură!*

D. ANGHEL.

DUMNEZEIREA

(DUPĂ GOETHE)

Vrednic fie omul,
Milostiv și bun!
Căci numai aceasta
Îl deosebește
De toate ființele
Ce cunoaștem.

Mărire necunoscutelor
Ființe înalte
Ce ne 'nchipuim!
Lor să s' asemene omul,
Pilda lui ne 'nveșe
A crede într'însele.

Căci nesimțitoare
Este firea.
Soarele luminează
Peste răi și buni,
Și făcătorului de rele
Îi lucesc, ca și celui bun,
Luna și stelele.

Vinturi și valuri
Tunet și grindină
Vin cu vuiet năpraznic
Și răpesc cu ele,
În goană nebună,
Pe unul și pe altul.

Tot astfel norocul,
Dibuind prin mulțime,
Prinde când pletele
Copilului neprihănit,
Când și pleșuvul
Creștet al vinovatului.

După veșnice legi
Neînfrînte de fier
Trebue cu toții
Să 'ndeplinim
Căile vieții noastre.

Nuamă omul singur
Poate ce-î neîmpliniț :
El deosebește,
Alege și judecă ;
El poate da stare
Trecătoarei clipiti.

El singur poate
Să răsplătească celui bun,
Să pedepsească pe cel rău,
Să vindece și să mîntuie,
Tot ce-î rătăcitor și răsleț
Spre folos să unească.

Și noi ne 'nchinăm
Nemuritorilor
Ca și cînd ar fi oameni,
Făptuind în mare
Ce, în mic, cel mai bun
Face sau ar vrea.

Omul cel vrednic
Fie milostiv și bun!
Neobșit să facă
Ce-î folositor și drept,
Să ne fie-o pildă
A acelor ființe 'n care credem!

Trad. de I. BORCIA.

IUBIRE NEFERICITĂ

Policiorii nu e un sat vesel; casele mititele resfirate ici colo par'că ferindu-se una de alta, hanul pustiū cu cuiburile rândunelelor înșiruite de-asupra prispei, biserica înnegrită de vreme înălțându-se sfoasă pe creasta unui deal, curtea boerească cu puțul părăsit la poartă, înconjurată de plopi înalți tremurându-și frunza în care cîntă încet vîntul pe supt sară, cu casa boerească ruinată pîtită în umbră, potecele strîmte înăbușite între gardurile de marăcinii uscați, cele cîte-va sălașe de țigani așezate la marginea satului și în care cîntecul a murit de mult, căci acum nu se aude acolo decît bătaia monotonă a vreunui crocan stingher, apa Sărățelului care-și pătează malurile cu vine de sare și-și ascunde apele la dogoarea soarelui de vară, toate astea țes o pînză de melancolie care cuprinde tot satul și-l învăluie într'o liniște mistică.

Curtea boerească, largă și neîngrijită acum, cu acareturile ruinate, cu mirosul ei de mușchiu și vechime te face să visezi la timpurile de odinioară.

O grădină mare, care odată a fost un parc minunat, cu lac și peștere, cu avuzuri de apă limpede, cu aleile rînduite și petruite mărunt, e acum părăginită și plină de buruiană.

A fost curte mare aci, de boeri cumpătați și gospodari, cărora le plăcea să-și ducă traiul liniștit în mijlocul naturei, înconjurați de iubirea sătenilor lor.

Așa a fost boerul Dinu Policioară, așa a fost fiu-său Costache pînă la o vreme...

De vre-o cinsprezece ani însă el și-a arendat moșia, și-a părăsit tot și n'a mai dat pe-aiici pînă mai astă-vară, cînd intrigat de lipsa lui îndelungată și de zvonurile sătenilor, am cătat să-î pot fi aproape spre a afla de la el taina acestei dezinteresări.

Ne-am împrietenit curînd. Cînd l-am văzut întîia oară, ședea abătut în cerdacul casei și privia cu tristețe părăgînirea celor din prejur.

Înalt și slab, ca de 50 de ani, cu o înfățișare rece și distinsă, cu părul sur, cu fața brăzdată, îi rămăsese în toată înfățișarea urmele unei dureri îndelungate.

Îmi povestia întîmplări de-alea sale, amintiri din vremea de odinioară, scene din călătoriile pe care le făcuse în ultimul timp.

Intr'o zi, pe cînd ne plimbam prin grădina părăsită și deplîngeam dezinteresarea lui de pămîntul de, aci el mă apucă de braț, mă atrase pe o bancă și începu să-mi povestească încet:

— Vezi, — am trăit aci mai bine de-un sfert de veac, aci mi-am petrecut copilăria și tinerețea și învățasem să iubesc locurile și oamenii și mi se părea că n'aș putea trăi vreodată în altă parte.

Eram de douăzeci și șase de ani când a murit tatăl meu și am rămas să îngrijesc de moșioara aceasta, care fără o îngrijire deosebită nu produce nimic. Mă gîndeam să mă însor și să-'mi fac aci un cuib de fericire în care viața să se scurgă liniștită, fără emoții, fără dureri și bucurii mari, dar căsătoria nefericită a unui prietin m'a hotărît să rămîi singur și să-'mi împart viața cu sătenii aceștia cari au atîta nevoie de sprijin. Îmi duceam mulțumit viața, fără ca ceva să-'mi turbure drumul liniștit pînă la 35 de ani.

A trebuit însă ca para iubirei să-'mi arză vâlul de mulțumire ce se întindea peste cei treizeci și cinci de ani, continuă el mai încet, p'arcă îngrozindu-se de tristețea amintirei.

Nu cunoscusem pînă atunci iubirea adevărată, pasiunea puternică și tainică.

Creștea însă aci chiar supt ochii mei o femeie pe care n-o băgasem în seamă, dar care avea să-'mi sfîșie sufletul și să-'mi taie firul mulțumirei. O femeie din curte—o credincioasă a mamei—avea o fată care își împletise zilele aci la noi și pe care într'o zi am văzut c-o iubesc.

Ana — așa o chema — era acum de 18 ani și era una din acele femei pe care dac'ai văzut-o odată, chiar de n-o iubești n'o mai uiți. — Nu-'i vorba aci de frumusețea brută, ci de farmecul vrăjit al întregii ei ființe...

— Și așa, am văzut într'o zi că mi-am alipit-o în suflet și că n'aș mai putea să mi-o zmulg de-acolo. Căutaî să-'i destăinuesc ceea ce simțiam. Ea privi la început lucrul cu neîncredere, mai apoi cu mirare și când am înțeles că nu va fi de cît a bărbatului ei, trecui peste orice considerații și hotărîi s-o fac tovarășa mea veșnică.

Nu voiî să-'i ascult pe aceia cari îmi aninteaû că ea e țarancă și că părinții ei au servit în această curte, și am întors spatele acelora care îmi vorbeau de viața intelectuală cîștigată prin cultură și la care ea n'ar putea să ajungă niciodată.

Și vai! am suris când mi s'a șoptit la ureche despre o veche dragoste a ei cu un flăcău oarecare din sat, un anume Matei Păpușan.

Mi se părea c'am prins fericirea din zbor și că nu-î voi da veșnic drumul.

Ca femeia mea, o iubeam și mai mult ca mai înainte: o fluturare de fericire pe fața ei îmi lumina sufletul și în ochii ei mulțumiți îmi părea că s'a coborît tot albastrul cerului.

Era țarancă cu tot sufletul ei și mi s'ar fi părut o nelegiuire

s-o zmulg din viața de mai înainte, de aceea căutaî să nu-î schimb întru nimic felul de trai.

Mi-am transformat casa într'un adevărat cuib țărănesc și simțeam cum îî ciștișgam dorințele, gusturile ei, prindeam patimă de pământul pe care ei îî plăcea să-l fărîme cu minile pietroase, de iarba prin care ea alerga dimineața ca un copil zburdalnic, de satul acesta așa de trist acum, pe care ea nu-l părăsise niciodată!...

Dar cu toată silința mea de-a o face veșnic mulțumită, o surprindeam adesea abătută, par'că un gînd ascuns o chinuia. Incepuî să înțeleg că tot e adevărată patima ei pentru Mateiū Păpușan, despre care mi se șoptise la început, și cum o întrebaî pe departe despre asta, ea îmi răspunse cu curajul țărancei care a umblat singură prin văi și păduri, înfruntînd fără teamă pericolele, că în adevăr e mistuită de dor. Am simțit o ură nebunească contra ei și contra lui, contra tuturor...

Mi se părea c'aș cuprinde flăcările iadului și le-aș arunca asupra pământului ca să ardă odată cu fericirea mea... Căutaî s-o depărtez de el și hotărîî astfel să mă mut în Buzău, care, fiind îna proprie, puteam veni în fiecare săptămîna la căsuța de aci.

O vedeam sufocîndu-se în viața de oraș, ea care nu cunoscuse nici odată îngustimea unui salon și dexteritatea miilor de nimicuri care fac grația femeilor de oraș. Căuta să-și răzbune pe doamnele care o priveaș de sus și o făcea să sintă lipsa de mlădiere a spiritului ei, făcînd să răsară în mijlocul lor frumuseța ei sălbatecă cu trăsături sigure și farmec țărănesc. Femeile n-o iubeau, căci ea era ca una din acele flori cu miros prea puternic care plac bărbaților, dar ameșesc pe femei.

Eū căutam totul spre a o face mulțumită și credeam că vechea ei patimă i s'a șters cu totul din suflet, cînd într'o zi, în Joia noastră de țară (căci veneam în fiecare Joi aci), întorcîndu-mă pe supt sară de la cîmp, o găsiî într'un colț al grădinei, colo în brădetul din fund în brațele lui Mateiū... Simțeam că tot singele mi-a fugit din față și că un nod mi-a înăbușit respirația... Nu putuî scoate decît un strigăt și căzuî ca săgetat în iarbă.

Cînd mă deșteptaî, eram întins în patul meu și ea îngenuchiată lingă pat plîngea înăbușit, cu vinele umflate, cu piepții săltînd de plîns... Imî veni să mă reped spre a o zugruma, dar întîlnii privirea ei atît de rugătoare, că mi se umplură ochii de lacrimi...

Bătrînul oftă încet și uitîndu-se departe, par'că spre a o revedea în aer, zise ca pentru sine...: căci ființa asta cu sufletul barbar și grații feminine cuprindea în ochii ei toate sentimentele omenești.

— Credeam că și va cere ertare și simțiam că-mi venea vorba cea bună pe buze, când începu a mă ruga, sughitînd în plîns, s'o las să plece, să ne despărțim, căci nu poate trăi fără el.

Mi s'a părut c'am primit o lovitură de maiu în cap, cînd am auzit-o și inima încetă de a-mă mai bate.

Vedeam acum că iubirea pentru Mateiū pe care eū o credeam o copilărie, crescuse în sufletul ei și îi înconjurase inima și că eū n'am putut să-î strecor în suflet nici o picătură din dragostea mea arzătoare, dar tocmai asta mă făcea să caut și mai cu îndărătnicie să o apropii de mine.

Și apoi iubirea mea pentru ea era dintre acele care cresc, cu fiecare respiraie nouă, așa că ne-am întors tot împreună la oraș, hotărînd să nu mai viū cu ea pe aci.

Ea se ofilea însă zi cu zi acolo și mi se părea uneori că-î dozează picătură cu picătură otrava omorîtoare.

Cînd florile începeau să iasă din mugur, în primăvara următoare, nici n'o mai cunoșteam. Mă rugă plîngînd s'o aduc aci, să mai vadă odată locurile astea.

Am adus-o aci... și acum zace acolo...

Mă apucă de mîna și mă trase într'un colț. Lîngă o cruce simplă, înconjurată de ederă, era mormîntul ei acoperit de o peatră pe care crescuse mușchiū des.

— A murit chiar atunci, strigîndu-l pe el. Veșnic a dorit stringerea brațelor lui țărănești, mirosînd a pămînt reavăn.

Imprejurul pietrei patru brăduți ofiliți își tremurau încet ramurile.

— Și cu el ce s'a făcut? întrebaî eū cu oarecare sfială. — El, el după surprinderea din grădină a plecat în lume și nu s'a mai știut nimic de urma lui, pînă mai acum doi ani cînd, fiind înștiințat că a revenit aci, am dat ordin să-l primească în curte, spre a îngriji de mormîntul ei...

El a sămănat brăduții aci... le plăcea la amîndoi mirosul de rășină... Acum el e un decăzut, a luat darul beției care l-a prostit... Vezi, brăduții nu se prînd, cum nu s'a prins nici iubirea mea în sufletul ei... Eū am plecat de atunci, lăsînd totul în părăsire și nu mai m-am întors pînă acum, căci mi se pare că conștiința unei crime îmi apasă sufletul...

Îmi apucă mîinile și mi le strînse cu putere... «Da, da, continuă el, eū le-am ucis iubirea lor tînără și sălbatecă... și ei mi-au sfășiat fericirea vieții».

Povestea încet, cu glas scăzut, fără pasiune, trecînd peste amănunte, lăsînd să ghicești mai mult de cit îți spunea...

Cind sfinși, se plecă încet, rezemîndu-se de mine și privea așa într'o neștire...

Insera. O turturică 'și prelingea încet cîntecul. Unde-va se înăbușea o doină din caval și în apropiere se auzea murmurul încet al Sărățelului care-și pată malurile pietroase cu vine de sare...

ALEXANDRU FILIPESCU.

ÎNSTRĂINARE

... Și te-ai trezit de-odata de vsul mieă străină,
Caci undeva, departe, te chiam' o lume nouă, —
În stropi de-argint se 'nchiagă a ochilor mei rouă,
Și nu pot să-mi dau sama : De ce atîta vină ?

Judecător cu mila privești în a mea față,
Mi-ai spune și te doare osînda ce mî-o dai —
E-atît senin afara, atîta cînt de Măi.
De-asupra morții mele zbucnește-atîta viață...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

... O floare înflorește în umbră tainuită,
Și te înduri, frumoaso, s'o frîngi și 'n loc s'o lași,
Cînd știi, că 'n ciuda lumii și-a neamului pizmaș,
Fu 'ntr'un amurg de vară de mîna ta sădită ?

Duioasă ai sădit-o pe un mormînt uitat,
Și s'a 'nălțat, senină, cu ochii către soare,
Uu dor avea : s'ajungă podoabă lucitoare
La sîmul celor care viața i-a fost dat.

Tu rupe-o, împăcată la sîmul tău să moară,
La ce-ur pieri stingheră la margine de drum,
Să 'mprăstie furtuna curatul ei parfum ?
... Tăria nopții iară în jurul mea coboară.

O spune, spune vorba, grozava-mi osîndire,
Vreați s'o aud : uu trăznet ce cade din senin,
Să piară fără urme în vremi ce nu mai vin
Plăpînda, vinovata, nebuna mea iubire.

La ce să înflorească nădejdea 'n al mieu' piept? —
 O rază piere 'n noapte. Tu nu mi-o mai trimite,
 Căci nu-î destul un picur cîmpiei veștejite,
 Și ce pot de la tine de-acum să mai aștept?...

Îndură-te și curmă al gîndului fior,
 Și n'o să blestem clipa ce mi te-a scos nainte,
 Dar zmulge-mi îndoiala cu focul ei fierbinte,
 Împacă-mă cu mine și lasă-mă să mor!

I. U. SORICU.

O aniversară pentru știința universală

CAROLUS LINNAEUS

Deunăzi s'a serbat cu deosebită mîndrie și onoare la Upsala împlinirea a două sute de ani de la nașterea lui Lineu ¹⁾. Nu e om azi, care a studiat cât de puțin din lucrurile naturei, să nu fi auzit de marele biolog *Linée*. El stă cu drept cuvînt în acelaș rînd cu *Newton* și *Décartes* în matematici, cu *Cuvier* și *Lyell* în geologie, cu *Lavoisier* în chimie, cu *Galileu* și *Regnault* în fizică etc.

Ca toți aceștia el a fost un reformator în științele naturei; de la el începe lumină nouă și drumuri nouă în studiul animalelor și plantelor. Prin cunoștințele sale proverbial de vaste în aceste domenii prin magistrarele sale prelegeri — căci a fost 37 ani profesor la Universitatea din Upsala — dar îndeosebi prin sistematizarea ce a pus în regnul animal și vegetal, numele lui Lineu a rămas deapurarea nemuritor. El a introdus în științele naturale nomenclatura binară, adică un individ din istoria naturală să fie numit cu două nume, unul generic care să reprezinte genul, înrudirea cu alți indivizi, și altul *specific* care să-l deosebască de oricare altfel de animale ori plante. De ex. *Felix leo* = leul; *Felix tigris* = tigru etc. *Quercus cerris* = cer; *Quercus pedunculata* = gorun; *Quercus sesiliflora* = stejar.

¹⁾ A fost născut la Rashult în Suedia, la 1707; tatăl său, un preot evanghelic avea o grădină foarte frumoasă alături de o pădure seculară. Din copilărie cea mai mare distracție a lui L. era cercetarea plantelor. Tatăl său îl dădu într-o școală teologică, pe care L. o părăsi pentru a studia medicina la Lund. Cu 23 ani fu numit director al grădinii botanice de aci și însărcinat cu lecții de botanică. După multe călătorii științifice în partea de N. a Europei, în 1838 veni la Stockholm, unde începu să practice medicina, iar în 1841 fu numit prof. de botanică la Upsala, idealul său.

În consecință el a publicat încă de foarte tânăr o mulțime de opere de sistematizare: *Sistema naturei*, *Genurile plantelor* (1737), *clasele plantelor* (1738), *speciile plantelor* (1753), etc.

La 1735, în vîrstă numai de 28 ani, L. a publicat un sistem de clasificare a plantelor, care deși artificial a rămas în uz pînă la *Darwin* și chiar după acesta. Sistemul lui L. era specilizant; tendința lui era de a deosebi o plantă sau un animal de altul și în consecință se baza numai pe caracterele de deosebire ale plantelor. Așa el stabilea asemănări sau deosebiri între plante, luînd în considerare numărul, gruparea, lungimea relativă etc. a staminelor. Se înțelege că prin acest sistem se puneau în aceeași clasă plante de altfel foarte deosebite, numai să fi avut același număr de stamine; și se separau în clase deosebite plante foarte asemenea în alte caractere, dar deosebite în forma orî așezarea staminelor.

Alți naturaliști, ca *Haekel* etc., în urma ideilor lui *Darwin*, cînd au refăcut clasificarea animalelor și plantelor, au căutat din contră să grupeze cît mai mult speciile congenetice, prin totalul caracterelor de asemănare, prezentînd astfel două specii înrudite ca scoborînd din specii înrudite sau omogene. Aceasta era o clasificare naturală, alcătuiind în regnul animal un fel de arbore genealogic unde fiecare specie era așezată în asociația tuturor speciilor înrudite și congenetice.

Cu toate astea clasificarea lui L. în cea de o sută de ani cît a domnit aproape intactă a adus mult bine științei. Mai întîiu el stabili constanța speciilor într'un mod absolut, și dete descrierea precisă a plantelor cunoscute atunci. Grație acestei clasificări s'a îndepărtat confuzia ce domnea relativ la corpurile pe atunci cunoscute în regnul animal și vegetal; cînd azi cineva vorbește de *Quercus cerris* *Linné* (cerul), e absolut determinat copacul despre care e vorba. De asemenea s'a ușurat clasificarea în formațiunile geologice, aplicîndu-se sistema lui L. în numirea și clasificarea animalelor și plantelor fosile. Fiînd preocupat de precizarea și clasificarea plantelor, L. a dat puțină atențiune morfologiei plantelor, tendința lui în această știință fiind de a cunoaște cît se poate de multe plante, o erezie de care botanica nici azi nu se poate scîpa.

Ca studii speciale de floră L. a publicat mai ales relativ la flora arctică: *Flora lapponica*, *Fl. svedica*, *Fl. zeylanica* etc. Cu toate astea pe atunci doar numai *Jussieu* de la Paris cunoștea așa de bine flora mondială ca *Lineu*. Se povestește în această privință o anecdotă, care chiar dacă nu o fi adevărată, e nu mai puțin nemerită: se spune că *Lineu* venise la Paris să vază muzeele și grădinile Parisului și să cunoască pe savanții francezi ai timpului. Între cele dintîi ore pe-

trecute la Paris el a vizitat grădinile regelui și azistă necunoscut la cursul lui Bernard de Jussieu ce tocmai avea loc în grădina botanică. Azistentul lui Jussieu arată studenților în timpul cursului o plantă pe care nici unul din ei nu o cunoștea; la insistențele profesorului ca studenții să se pronunțe asupra acestei plante, Lineu răspunde «facies americana» (chipul american). Jussieu se uită la necunoscutul ce pronunțase cuvintele și întreabă: «Tu es Linnaeus?» «Ego sum!» răspunse Linneu. Pe atunci numai Lineu putea dintr'o singură aruncătură de ochi să deosibească dacă o plantă este europeană ori americană.

G. M. M.

EDMOND ROSTAND

S A M A R I T E A N C A

EVANGHELIE ÎN 3 TABLOURI

tradusă de

G. V. BOTEZ-GORDON

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ISUS

Sămînța ce ești samăn.

PETRU (așezîndu-se la picioarele lui Isus.)

Ș'ogorul ?

ISUS

Lumea toată.

ANDREI (Idem.)

Și secerișu' ?

ISUS.

— Aleși, e suria-mi gloată.

IACOB. (așezîndu-se la picioarele lui Isus)

Sămînța rea ?

ISUS.

E-aceea ce-o samănă cel rău.

El care 'n cîmp s'arată cum voi dormiți mai greu.

BARTOLOMEU (Idem)

Și ei, sămănătorii ?

ISUS.

Sînt îngerii! căci sus,
Colo, o, spicuri scumpe, recolta mea s'a pus!..

PETRU

N'am să mai dorm de-acuma, ci-oîu sta păzind cultura!

ISUS.

Ai să mai dormi tu, Petre. — Iar din învățatura
Aceasta, țineți minte, că trebuî blînzi să fiți,
Nu mănioși neghina din țarnă s'o zmunciți,
Ca nu cumva atuncia în ura fără frîu,
Să zmulgeți cu neghina și firul bun de grîu.

NATANAEL (cu lăcomie tristă)

A, grîul! Ce măi miros cînd gata-î măcinat!
Mi-î foame, foame!

ISUS.

Cere, la Cerul luminat
Să spargă 'n mană dulce iști nourî cari trec!

PETRU

Și crezi că...?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ISUS.

Cred. Tu, Petru, să ceri!.

PETRU

La cer, să 'ncerc?...

ISUS.

O, da.

SECRETĂ

Ard în chinuri nesfîrșite, mistuiți plugarii țării,
Ah și galbenă li-î fața ca și ceara lumînării...

Sînt atîtea luni și Domnul să dea ploaie nu se 'ndură;
Plugurile nu răstoarnă bulgări mari în arătură.

Și s'a dus în vînt norocul, zac sînețele uscate,
Plini-s pomii deomidă, ca stăpîni de păcate.

Supt ponoare năruite prididit s'arată satul:
Mamei Măriei pe prispă nu-î mai stă din piept oftatul.

Zile sînt de cînd feciorul a plecat la cîmp cu plugul
Ș'a lăsat în sama dînsei odorașii lui — bielșugul..

Și lihniți de foame 'n tindă îi scîncesc mereu nepoții:
Jată-î strînși în jurul mesei staû cînchiți acum cu toții.

Turta scoasă din cenușă le-o aduce maica 'n poală,
Într'un blid răstoarnă 'n cetul borș cu lobodă din oală...

Duce apoi la frunte mîna, cată 'n zarea depărtată..
«Ce te uiți pe sus în ceruri?» blînd întrebă o nepoată.

— Ori cum umblă norii 'ntruna, bunicușo, n'o să ploaie?

— Of, nu-s semne, gura tușei!» și-î curg lacrime 'n șiroaie.

I. DRĂGĂNESCU.

CRONICA.

I. Știri culturale.

Literatura cea adevărată, senină și înălțată sus de tot peste patimile și mizeriile luptelor de interese, nu are de sigur o atingere directă cu mișcarea politică militantă și mai puțin cu mișcarea «electorală» indeosebi. Fondul de adevăruri eterne și formele artistice îngrijite, inspirația cu totul sinceră și pornirea spre ideal, în zadar le-am căuta în fondul de diferite «culori» politicești, în formele constituționale, electorale, retorice și uneori chiar demagogice, sau în calculele aritmetice, geometrice și... machiavelice ale luptătorilor pentru un mandat și pentru atîtea voturi ale cutăruî colegiu de clasa întîia, a doua ori a treia, fie și a patra... dacă ar exista!

Totuși, în vremuri de grea cumpănă pentru o țară și pentru un neam, se prind în vârtejul zbucriumărilor și luptelor publice, alătura de obișnuiții oameni politici, și unele elemente culturale și literare dintre cele mai bune ale unei societăți.

Astfel acum, cu alegerea nouilor noastre Corpuri Legiuitoare, chemate a vota o serie de legi radicale pentru îndreptarea nenorocitei soarte a păturei țerănești, aû fost cinstiți cu încrederea cetățenilor, ca «oameni noui la legi nouă», doi scriitori de frunte ai noștri, dd. N. Iorga, care a candidat cu program «naționalist-democrat-independent» la Colegiul al doilea de Cameră din Iași și I. Al. Brătescu-Voinesți, ales pe lista liberală oficială de către cetățenii Tîrgoviștei, de către aceiași oameni ai provinciei pentru care navelistul plin de vervă propovăduiește cinstita vieată patriarhală a trecutului. Pe cît ne bucură de mult aceste izbînde, cu deosebire aceea a d-lui N. Iorga, triumfător prin personalitatea sa și prin farmecul ideilor naționaliste în slujba căroră s'a pus, pe atît de mult regretăm că o luptă nouă

— balotajul — mă așteaptă pe d. A. C. Cuza, cel mai de seamă economist al neamului nostru, scriitor și om politic cu propriul său sistem de idei și un caracter de fier, a căruia consecvență admirabilă în vorbe și în fapte ar putea servi drept pildă multora și în Corpurile Legiuitoare chiar! Noi îi dorim din toată inima izbîndă deplină, spre a mă lumina ca odinioară Camera uneori... obscură. Deasemenea regretăm, tot din motive culturale, căderea la Brăila a d-lui Leonte Moldovan, autorul unei serii de articole politice, în chestia țerănească, foarte mult apreciate, fost profesor cu vocație înăscută și acum avocat al dreptății celei curate; de și prieten înflăcărat al reformelor guvernului, deși liberal convins, dînsul a fost combătut de guvern și jertfit pentru izbînda unui mare arendaș a 100.000 de pogoane, prin urmare a unui cunoscător perfect nu al problemei țerănești, dar de sigur al roadelor muncii miilor sale de robî. Un fapt îmbucurător e că în actuala Cameră au pătruns și cîțiva profesori noi, pe lingă cei ce mă fuseseră aleși, astfel d. C. Banu, un om luminat, un caracter și un publicist și orator de reală valoare, de la care se așteaptă o frumoasă activitate parlamentară. Universitățile au trimis în Senat pe strălucitul profesor și orator, d. Titu Maiorescu și pe un alt distins profesor și orator, d. Missir.

II. Cărți.

D. Dr. Vasile Găina, profesor la facultatea teologică din Cernăuți, învățat și scriitor bisericesc modern, mult stimat în cercurile unde-i cunoscut, tipărește un studiu prețios, foarte interesant și actual despre «Admisibilitatea căsătoriei a doua a preoților, din punct de vedere dogmatic, canonic și practic» (Cernăuți 1907; Societatea tipografică bucovineană, editura foii bisericești «Viitorul»; pg. 42 în 80 m.). Însemnătatea socială a problemei recomandă studiul chiar și laicilor cari îl vor citi cu folos.

III. Reviste.

«Convorbiri literare», nr 5, se prezintă ca o revistă culturală deplină precum îi și este menirea. Numeroase articole instructive și multilaterale, datorite unor pene competente. Însemnăm dările de seamă elogioase, la Academie, ale d-lor T. Maiorescu (despre opera, totuși nepremiată, a d-lui I. Al. Brătescu-Voinești) și I. Bianu (despre dicționarul etimologic premiat al d-lui Sextil Pușcariu); d. Teohari Antonescu începe și d-sa un studiu interesant despre origina romînească, tăgăduită de d. Tzigara-Samurcaș, a «Culelelor»; d. Vladimir Ghica publică și comentează cîteva documente inedite remarcabile, culese în Archiva Vaticanului, despre Costini, prețioase pentru istoria noastră culturală și religioasă. Ni se dă avîntatul discurs poetic al venerabilului junimist literar d. A. Naum rostit la desvălirea statuii ieșene a lui Alecsandri. D. dr. G. Proca dă la iveală un studiu temeinic, de cea mă mare actualitate, despre alcoolismul în satele noastre. Se citesc cu plăcere și folos articolul d-lui T. Iordănescu despre originea indică a jocului păpușilor și comunicarea d-lui M. T. Djuvara despre pretenția contestată a savantului medic francez Leduc de-a fi izbutit să creieze ființe vii și a fi

rezolvit astfel marea problemă a «creațiunei vieții», pentru mulți pe veci pecetluită. Cronica e bogată. Remarcăm excelentul articol spiritual al d-lui Al. Tzigara-Samurcaș despre Muzeul de artă națională, început și condus de d-sa care are și generozitatea usturătoare de-a pomeni cu recunoștință, ca pe niște colaboratori vrednici, și pe dușmanii cei mai haini ai oricărei munci cinstate, deci și ai muncii d-sale; de-asemena trebuie citită cu mare atenție admirabila cronică politică a d-lui A. C. Popovici despre situația nouă creată în monarchia vecină prin alegerile generale austriace; clasicul scriitor politic ne dă și aici o expunere măiestră prin stilul concentrat, sobru și prin logica strânsă a ideilor care se așează una peste alta ca pietrele fundamentale ale unei clădiri masive și trainice.

* «Viața românească», nr 4, are: o schiță socială plină de adevăr și finețe de d. M. Sadoveanu («Într'o zi de primăvară»); o traducere din original, admirabilă, în versuri, a poemului genial «Demonul» (Lermontov), datorită d-lui I. R. Rădulescu, nume nou și talent plin de făgăduință; un articol de toată frumusețea și temeinicia al d-lui S. Mindrescu despre ideile lui Herder asupra limbii și literaturii naționale; o fabulă a d-lui G. Ranetti, strălucitoare, ca atâtea ale sale, «Plugul și tunul», de tristă actualitate; apoi începutul unor impresii pline de haz și foarte bine scrise al d-lui Sp. Popescu despre pățaniile unui moș țăran la Exponziția națională din 1906.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IV. Ziare.

Am fi cei mai fericiți — și ca noi atîția admiratori ai d-lui I. L. Caragiale — dacă s'ar adevări cît de curînd știrea că puternicul scriitor dramatic ne aduce plocon din străinătate, unde se exilase, două piese originale nouă: *Titică Sotirescu et Compania*, comedie în 4 acte și *Urmasul*, tragedie în 3 acte.

* Prietenul nostru, d. Sandfeld Jensen, docent de romanistică la Universitatea din Kopenhaga, are amabilitatea să ne trimită un extras din marea revistă daneză «Gads danske Magasin», cuprinzînd un articol de informații foarte conștiincios, obiectiv, plin de dragoste pentru adevăr, despre nefericita stare a țărănimii noastre, pe care a cunoscut-o într'o călătorie mai lungă a sa prin țară. Scriitorul danez vorbește și din sufletul celor mai dezinteresați Romîni de astăzi, cînd dorește răsărirea «unei Romîni a Romînilor celor mai buni», de sigur în toate înțelesurile cuprinzătoarei noțiunii de «bun».

* În «L'Indépendance Roumaine», nr. de la 26 Mai st. v., pseudonimul Saint-James iscălește un articol pătrunzător, călduros și vioiu scris, despre nevoile materiale ale scriitorilor noștri de astăzi și despre profesiunile lor nefavorabile în cele mai multe cazuri, iar une-ori chiar ciudate și tot-dea-una apăsătoare. E un glas ales și rar, care se potrivește în vremea aceasta de frămîntare și de prefacere a societății noastre culte.

Sc.

Cărti apărute în editura Insti-
tutului de „Minerva“
arte grafice
Bulevardul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4.

AUTORII CLASICI

	L. B.		L. B.
ALECSANDRI V. — Poesii	1.50	EMINESCU M. — Poesii postume	1.50
— Teatru, vol. I.	1.50	— Scrieri politice și literare	2.—
— Teatru, » II	1.50	— Literatură populară	1.50
— Teatru, » III	1.50	FILIMON N. — Ciocoiți vechi și noi	1.50
— Prosă	1.50	ISPIRESCU P. — Legendele său basmelor Românilor	1.50
ALECSANDRESCU GR. — Versuri și prosă	1.25	NEGRUZZI C. — Prosă	1.50
BĂLCESCU N. — Istoria Româ- nilor supt Mihaia-Viteazul	1.50	ODOBESCU AL. — Vol. I. Opere complete	1.50
BOLINTINEANU D. — Poesii	1.50	PANN ANTON. — Opere comp- lete	1.50
CREANGĂ I. — Opere complete. 1.50			
EMINESCU M. — Geniu pustiu	1.50		

NB. — Toate aceste scrieri — exceptînd „Poesii Postume“ și „Geniu Pustiu“, de Eminescu, — se găsesc în ediții de lux . . . à Lei 3.— vol

AUTORII CONTIMPORANI

	L. B.		L. B.
ALDEA-SANDU C. — În urma plugului	1.50	HODOȘ CONSTANȚA. — Frumos.	1.50
— Drum și popas	1.25	IORGA N. — Cuvinte adevărate.	2.50
BÎRSAN Z. — Visuri de noroc	2.—	— Drumuri și orașe din Ro- mânia	2.50
BELDICEANU N. N. — Chipuri de la mahala	1.50	— Sate și mănăstiri din Ro- mânia	2.50
BOUREANU EUG. — Povestiri din copilărie	1.50	— Pe drumuri depărtate	1.50
COȘBUC G. — Valuri alinate, poezii traduse din Carmen Sylva	1.50	— Neamul românesc în Bu- covina	2.50
CHENDI IL. — Preludii	2.50	— Neamul românesc în Ar- deal și țara unghurească, 2 volume à	2.50
— Foiletoane	2.50	— Gînduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul	1.50
— Fragmente	2.50	— Ștefan-cel-Mare și Mihai- Viteazul	—50
CUNȚAN MARIA. — Poesii	1.25	— Istoria Românilor în chi- puri și icoane	2.50
DELATISMANA CORN. IOANA. — 100 basme pentru copii	2.50	IOSIF ST. O. — Din zile mari	2.—
EMILGAR-GARLEANU. — Bătrînii	1.50	— Credințe	1.50
FLAMMARION C. — Tainele ce- rului (tr. d. H. G. Lecca)	1.50	LECCA G. H. — Poesii	1.50
GENLIS D-NA (de). — Povestiri morale pentru tinerime	1.50	LIVESCU FLOREA MARIN. — Nu se cuvine!	1.50
GORUN ION. — Taina a șasea	1.50	MANOLACHE-HOLDA I. — Fețe	1.50
GRIGOROVITZA EM. — Chipuri și grairuri din Bucovina	2.50		

	L. B.
PAPAHAGI N. și JULES BRUN . Moșneagulde la munte . . .	1.50
PAUL AUGUSTIN. — Între Someș și Prut . . .	1.50
PETRESCU-PETRA N. — Ilie Marin	1.50
POP VASILE. — Ris și plins . . .	1.50
— Domnița Vioreca . . .	2.—
POPOVICI C. AUREL. — Vorbe înțelepte . . .	1.50
ROSETTI R. D. (Max). — Între Capșa și Palat . . .	2.—
Rutenisarea Bucovinei . . .	3.50
SADOVEANU M. — Povestiri . . .	1.50
— Crîșma lui moș-Precu . . .	2.—
— Dureri înăbușite . . .	2.—

	L B
SADOVEANU M. — Șoimii . . .	1.50
— Povestiri din război . . .	2.—
— Floarea-Oflită (roman) . . .	2.—
— Amintirile căprar Gheorghită . . .	2.—
SCROB C. — Rouă și brumă . . .	1.50
SCURTU AUREL. — Călăuza sta- țiunilor Balneare și Climate- rice din România . . .	2.50
SLAVICI I. — Vatra părăsită . . .	2.—
— Din bătrîni . . .	2.50
TEODORU A. GH. — Din viața marinarului . . .	1.50
VOINEȘTIE-BRĂTESCU I. — Nuvele și schițe . . .	1.50

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA”

No.		L. B.
No. 1—3.	Istoria populară a Romînilor . . .	.45
» 4.	Cîntarea Romîniei . . .	.15
» 5.	Istoria populară a li- teraturii Romîne . . .	.15
» 6.	Revoluția lui Tudor Vladimirescu . . .	.15
» 7.	Perdereă Basarabiei. . .	.15
» 8.	Unirea Principatelor. . .	.15
» 9.	Mihail Cogălniceanu . . .	.15
» 10.	Vasile Alecsandri . . .	.15
» 11.	Stefan-cel-Mare . . .	.15
» 12-13.	Istoria lui Mihaî Vi- teazul, de N. IORGA . . .	.25

No.		L. B.
No. 14.	Revoluția lui Horia . . .	.15
» 15.	Răpirea Bucovinei . . .	.15
» 16.	Cum să ne creștem copii . . .	.15
» 17.	Păstrarea sănătății . . .	.15
» 18.	Ce să citim? . . .	.15
» 19.	10 Mai . . .	.15
» 20-22.	Războiul pentru nea- tîrnare . . .	.45
» 23.	Viața și faptele Mitro- politului Moldovei Veniamin Costachi . . .	.15
» 24.	Aritmetică . . .	.15
» 25.	Femeia în revoluția din Rusia de E. Arbore-Ralli . . .	.15

BIBLIOTECA MUSICALĂ ≡ „LIRA ROMÂNĂ”

Conținînd cele mai frumoase române și cîntece
naționale romîne pentru voce și piano

NUMERELE APARUTE :

1. Deșteaptă-te Române. Cîntec pa- triotic. 2. Luna doarme. Romanță populară. 3. Aolen! Arie populară. 4. Suspine crunde. Romanță populară. 5. Cit te-am iubit. Romanță popular. 6. Călugărul. Melodie populară. 7. Pentru tine Jano. Cîntec popular. 8. Două fete spală lînă. Arie popul. 9. Ce te legeni codrula? Romanță. 10. Steluța. Romanță.	11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cîntec popular. 12. Fetițo din acel sat.. Arie din Transilvania. 13. Popa zice că nu bea. Arie popular. 14. Inimioara mea. Arie populară. 15. Am un leu și vreau să-l beau. Cîntec popular. 16. Pasăre galbenă'n cioc. Cînt. pop 17. Imnul Regal Român de Hübsch. 18. Cîntecul Gîntei Latine.

Prețul unui Ex. 20 bani.

De vânzare la toate librăriile din țară și la Instit. de arte graf.

și edit. „MINERVA”, București, B-dul Acad., 3.—Edgar Quinet, 4.